

Вогонь, вода й мідні труби

На сторожі нашої безпеки

Аварії та катастрофи є, на жаль, невід'ємною частиною історії людства. Надзвичайні ситуації завдають значних втрат як окремим громадянам, так і державі, а невчасна або непрофесійна ліквідація їхніх наслідків ще й призводить до величезних збитків.

В Україні така непроста місія ось уже 20 років лежить на плечах фахівців державної системи цивільного захисту населення і територій. Дивно, але ця система досі складається із суперечливих механізмів, що значною мірою призводить до дублювання у визначенні сфер управління та повноважень. Відповідно до чинного законодавства в Україні співіснують **Загальнодержавна система цивільної оборони** (Закон «Про цивільну оборону України»), далі – ЦО; **Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру** (Закон «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру»), далі – ЄДСНС; **Єдина державна система цивільного захисту населення і територій** (Закон «Про правові засади цивільного захисту»), далі – ЄДСЦЗ, яка фактично й виконує функції, що раніше покладалася на ЦО та ЄДСНС.

Єдина державна система цивільного захисту населення і територій найбільше відповідає вимогам сьогодення та максимально інтегрована до сучасної міжнародної нормативно-правової бази. Вона співвідноситься з рекомендаціями Міжнародної організації цивільної оборони і Рамкової конвенції щодо надання допомоги у сфері цивільного захисту, підписаної Україною у 2000 році. Ще одним позитивом є те, що завдання, покладені на згадані системи, виконуються одними й тими самими органами управління та підрозділами цивільного захисту, тому немає потреби в додатковому фінансовому навантаженні для створення допоміжних ресурсів.

Утім, одночасне існування трьох назв однієї системи не є виправданим. Тому Міністерством надзвичайних ситуацій підготовлено проект Кодексу України про цивільний захист з метою кодифікації згаданих законів і деяких інших нормативних актів. У зв'язку з реалізацією в країні адміністративної реформи документ приведено у відповідність до вимог Закону «Про центральні органи виконавчої влади» й погоджено з відповідними центральними та місцевими органами виконавчої влади. Проект кодексу повинен потрапити на розгляд уряду до 10 листопада 2011 року.

Солдат, сапер і санітар

Рятувальник – професія універсальна. Крім власне рятування, він, за потреби, повинен виконувати безліч завдань цивільної оборони й уміти робити практично все. Наприклад, за певних обставин обов'язково підтримувати життєзабезпечення мирного населення: роздавати воду та їжу, доглядати за інвалідами тощо. До того ж розшукувати зниклих безвісти, розбирати завали, вивозити поранених, нада-

вати першу медичну допомогу. Зважаючи на це, механізми реагування на масштабні кризи мають бути єдиними та універсальними, лише тоді дадуть потрібний ефект. Наприклад, у європейському механізмі цивільного захисту нині бере участь 31 країна: 27 країн-членів ЄС, а також Хорватія, Ісландія, Ліхтенштейн і Норвегія. За допомогою цього механізму країни ЄС здатні надавати необхідну допомогу в усьому світі.

Вітчизняній системі цивільного захисту все ще бракує як підрозділів пожежної охорони у віддалених сільських населених пунктах, так і диспетчерської служби для екстреного виклику оперативних служб за єдиним телефонним номером. Така Система 112, аналогічна американській Службі 911, існує в усіх європейських країнах, і її створення є зобов'язанням України в рамках підготовки до чемпіонату Євро-2012. Тому МНС роз-

робило та внесло на схвалення уряду проект закону «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112» (далі – «Система 112»). Відповідно до нового положення про міністерство воно запроваджує функціонування такої системи. У свою чергу, Державне підприємство «Центр громадської безпеки 112» визначено МНС головним виконавцем робіт зі створення і впровадження «Системи 112». Надалі планується спочатку ввести в експлуатацію регіональні центри «Системи 112» у містах, де гратимуть матчі фінальної частини Євро-2012, а згодом – по всій Україні. За словами міністра надзвичайних ситуацій Віктора Балоги, вже проведено докладні консультації щодо можливості залучення урядових організацій США та компаній-виробників до створення вітчизняної мережі «Системи

112». Керівник МНС відзначив неабияку зацікавленість іноземних інвесторів у побудові цієї системи.

Значну увагу також приділено вивченню досвіду запобігання надзвичайним ситуаціям у разі масового скупчення людей та процедур безпеки в аеропортах, що буде особливо актуальним під час проведення в Україні матчів європейської футбольної першості. Крім того, підрозділи цивільного захисту МНС у перспективі зможуть виконувати завдання з надання екстреної медичної допомоги постраждалому населенню та здійснювати аеромедичну евакуацію з одного лікувального закладу до іншого, з важкодоступних місць, доставку хворих і постраждалих громадян України з інших країн до нашої держави та доставку лікарів-консультантів до хворих у різні куточки України.

Рятувальна служба: тест на людяність

Мій знайомий, командир відділення однієї з пожежних частин Києва, колись пожартував, що рятувальник – це не професія, а спосіб життя і стан душі. А потім уже серйозно додав: «Погана людина надовго в нас не затримається, бо їй просто набридне постійно робити добро іншим. Або самовіддача – ти рятувальник, або тобі немає чого тут робити. Тим, хто шукає дешевої романтики, теж не місце серед рятувальників, бо насправді це важка й брудна робота. І ще – величезна відповідальність перед тими, кого рятуємо». Тут не до жартів: майже щодня співробітникам системи цивільного захисту доводиться рятувати чийсь життя, і від їхніх дій залежить багато що. Рішення, ризикувати чи ні, приймає сам рятувальник. Якщо його дії виявляться неправильними, це може призвести до загибелі потерпілого.

Роль рятувальників важко переоцінити. І те, що в цій сфері працюють люди за покликанням серця, радує. Адже рятувальник не може працювати «наполовину», виконуючи свою роботу на «двійку» чи «трійку». Тому

поки в державі все спокійно, у рятувальників тривають тренування.

Добірка журналу ВІСН

За номенклатурою аварій і катастроф ВООЗ розрізняють:

а) стихійні лиха – метеорологічні (бури та урагани), топологічні (повені, снігові обвали, зсуви, осипи тощо), телуричні (землетруси, виверження вулканів) і тектонічні;

б) аварії – вихід із ладу технічних споруд (гребель, тунелів, будівель, шахт), пожежі, аварії кораблів, поїздів, отруєння води в системах водопостачання тощо.

Лише аварії є антропогенними катастрофами, а всі решта – стихійними лихами.

Підготувала
Світлана ФІЛОНЕНКО
(у матеріалі використано інформацію, надану Міністерством надзвичайних ситуацій України).

17 вересня – День рятувальника

День

Рятувальник – це не просто професія, нею потрібно жити та цілковито їй віддаватися. Вона потребує від людини не тільки високої фахової підготовки та фізичної форми, а й мужності та відваги, вміння приймати відповідальні рішення та ризикувати, а також готовності жертвувати й надзвичайною людяністю. Як визнання важливості їхньої місії українські рятувальники мають своє професійне свято, що відзначається 17 вересня. За православним календарем це день ікони Богородиці «Неопалима купина», що, як здавна вважається, охороняє від пожеж і блискавок.

